

Rapportage: Inventarisatie Meest Materiële Emissies scope 3

Inventarisatie Meest Materiële Emissies scope 3

REVISIE	DATUM	OMSCHRIJVING	OPGESTELD	GECONTROLEERD	GOEDGEKEURD
1	4-11-2015	Revisie i.v.m. nieuwe data en wijziging naar handboek 3.0	P. van Leent	L. Smit	J. Toes
2	11-11-2016	Jaarlijkse revisie	P. van Leent	M. Vormeer	J. Toes
3	24-10-2017	Jaarlijkse revisie	P. van Leent	M. Vormeer	J. Toes

INHOUD

1.0	Inleiding	2
2.0	Meest Materiële Emissies scope 3	3
3.0	Keuze voor de ketenanalyses	6

Rapportage: Inventarisatie Meest Materiële Emissies scope 3

1.0 INLEIDING

V&SH brengt energie en het is onze ambitie duurzame energie te brengen door een katalysator te zijn in de huidige energietransitie. Dit voornemen zetten wij onder meer kracht bij door onze keuze in projecten die we de afgelopen jaren hebben uitgevoerd. Zo hebben wij vele projecten gerealiseerd op het gebied van onder andere stadsverwarming uit restwarmte, stoomleidingen, warmte- koudeopslag, biogas, afvalconversie, (ondiepe) geothermie, aanleg van zonneparken en windparken, aansluiten van laadpalen en plaatsen van slimme meters, energiezuinige drinkwaterwinning, ontzilting, opslag van CO₂ en het hergebruik van CO₂ in kassen.

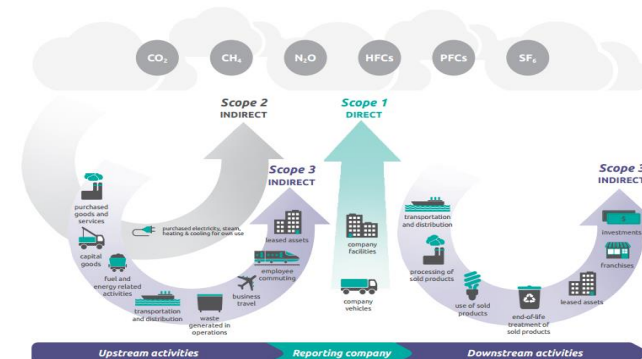
Voor het realiseren van deze projecten zijn wij grotendeels afhankelijk van de vraag van onze opdrachtgevers. Middels verschillende overlegvormen informeren wij ons over de vorderingen in de markt en de wensen en behoeften van onze stakeholders. In onze projecten incorporeren we deze aspecten. Wij zien bij onze voornaamste stakeholders de vraag ontstaan om al veel eerder betrokken te zijn bij het ontwerp. Dit is een ontwikkeling, waarop wij met groot enthousiasme ingaan.

Bij onze hoofdactiviteiten, (het faciliteren van) de aanleg van kabels en leidingen, zijn wij direct betrokken bij transport van energie. In het beoogde medium dat door deze kabels en leidingen wordt getransporteerd, zien wij een omslag van fossiel naar duurzaam: van olie en aardgas, naar restwarmte, biogas en aardwarmte en van grijze stroom naar wind-, water- en zonne-energie. Daarom worden de technische ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie en de energietransitie op de voet gevolgd door ons management en het technisch bureau. Ontwerp en aanleg van zowel transport als opslag van deze vormen van energie behoren tot de core business van V&SH. Daarom zijn wij nauw betrokken bij een scala initiatieven die te maken hebben met het efficiënter maken van deze processen.

De inzet voor duurzaamheid en een reductie van de CO₂-uitstoot door Visser & Smit Hanab wordt kracht bijgezet door onze certificering op niveau 5 van de CO₂-prestatieladder. Deze positie houden wij al enkele jaren vast door een inspanning te leveren om energieverbruik te reduceren op de plaatsen waar het er echt toe doet. Hierbij focussen wij niet enkel op ons energieverbruik, maar ook op het verbruik en de bijbehorende emissies van onze ketenpartners.

Om onze uitstoot te verlagen is gekozen voor een ketenbenadering. Door onze inzet verlagen wij niet enkel onze CO₂-uitstoot en onze impact op het milieu, maar ook die van leveranciers, onderaannemers, opdrachtgevers en derden. Wij proberen hierbij zo goed mogelijk aansluiting te vinden op de wensen van onze stakeholders. Het bouwen van netwerken en leggen van verbindingen zit ons in het bloed.

Om deze inzet voor de reductie van scope 3 emissies richting en inhoud te geven, is een inventarisatie van de meest materiële scope 3 emissies uitgevoerd. Dit is een semi-kwantitatieve inventarisatie gebaseerd op: omvang van de emissies (kwantitatief), invloed van het bedrijf op de emissies, risico's voor het bedrijf, emissies van kritisch belang voor stakeholders, outsourced emissies, emissies die door de sector zijn geïdentificeerd als significant/relevant en overige (allen kwalitatief). Deze inventarisatie wordt jaarlijks geactualiseerd.

Rapportage: Inventarisatie Meest Materiële Emissies scope 3

Bij deze analyse is niet enkel bekeken welke emissies in scope 3 het meest substantieel zijn voor V&SH, maar tevens is afgewogen wat het mogelijk belang is voor de sector en welke invloed V&SH kan uitoefenen om deze reductie te bewerkstelligen. Dit laatste hangt uiteraard ook samen met de innovaties en ontwikkelingen binnen V&SH. Het doel is om een zo groot mogelijke CO₂-reductie te realiseren bij de levering van een kwalitatief hoogwaardig product voor een marktconforme prijs. Het leveren van kwaliteit en meerwaarde is een belangrijke bijdrage in een succesvolle en duurzame samenwerking met onze opdrachtgevers.

2.0 MEEST MATERIËLE EMISSIES SCOPE 3

Bedrijfsactiviteiten

De activiteiten van V&SH zijn uitgebreid beschreven en geïllustreerd op de website van [V&SH](#). In grote lijnen beslaat het werk 6 Product Markt Combinaties (PMC):

- Aanleg van (ondergrondse) kabelverbindingen;
- Aanleg van (ondergronds) leidingwerk;
- Sleufloze technieken - boringen;
- Industriële installaties;
- Engineering;
- Services (inspecties, beheer en onderhoud).

Enkele activiteiten in de PMC zijn generiek, zoals mobilisatie van materieel, transport van personeel en verwerken van het afval. Deze activiteiten zijn eerst op bedrijfsniveau bekeken. Waar substantieel in vergelijking met overige scope 3 emissies, zijn deze activiteiten verder uitgesplitst over de PMC. De orde van grootte van deze activiteiten zullen echter sterk verschillen per PMC. Daarom is op basis van de omzet van de business units of afdelingen waaronder deze PMC (hoofdzakelijk) vallen een grove indeling gemaakt.

Tabel 1: Percentage omzet van de verschillende bedrijfsdelen in 2017.

Afdeling / business unit / bedrijfsonderdeel	PMC	Percentage van de omzet
Transport (Tra) & Distributie B.V.	Aanleg van (ondergrondse) kabels & leidingen	38,2 + 29,9 %
Boringen (Bor)	Sleufloze technieken - boring	15,4 %
Installatie B.V.	Industriële installaties	14,7 %
Technisch Bureau (TB)	Engineering	<1 %
Pipeline Control (PLC)	Services	<1 %

Uit tabel 1 wordt duidelijk dat het grootste deel van de omzet voor 2017 bij de onderdelen Transport, Distributie B.V., Installatie B.V. en de afdeling Boringen zit in die volgorde. In grote lijnen is deze volgorde ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Het is aannemelijk dat de activiteiten en resulterende CO₂-

Rapportage: Inventarisatie Meest Materiële Emissies scope 3

uitstoot in scope 3 het grootst zal zijn voor de bedrijfsdelen met de grootste omzet. Bij de activiteiten van de afdeling boringen mag echter worden aangetekend dat zij een substantieel effect hebben op de overige bedrijfsdelen. Ook blijken uitvoeringsmethoden en innovaties van deze afdeling een hoge impact te hebben op de CO₂-uitstoot door de keten. Door de toepassing van sleufleuze technieken binnen de werken van Transport en Distributie B.V. zal de uitstoot van deze afdeling/business unit worden verlaagd. Het intrekken van een kabel of leiding kost immers minder energie dan een open ontgraving. Daarnaast kan door het boorproces af te stemmen op de activiteiten van andere PMC een reductie worden behaald binnen andere activiteiten. Ook engineering en services hebben uiteraard een substantiële invloed op de overige activiteiten. Alle genoemde effecten zijn meegenomen in een analyse van de meest materiële emissies in scope 3.

De eerder genoemde omzetten zijn te relateren aan de productiviteit binnen het bedrijf. Aan de andere zijde van het spectrum geeft onze inkoopomzet een indicatie van de upstream activiteiten voor V&SH. In onderstaande tabel is een rangorde weergegeven van de inkoopomzet in de eerste drie kwartalen van 2017.

Tabel 2: Rangorde van ingekochte producten of diensten voor de eerste drie kwartalen van 2017.

Rangorde	Ingekocht product of dienst
1	Financiële diensten
2	Inhuur personeel
3	Inhuur materieel
4	Grondverzet
5	Bronbemaling

De scope 3 emissies resulterend uit de inkoop van producten en diensten is meegenomen in de analyse op basis van de relatieve grootte van de emissie. Zoals reeds eerder benoemd zijn naast de relatieve grootte van de CO₂-uitstoot van de sector of activiteiten ook andere factoren gewogen bij het bepalen van de meest materiële emissies. Dit zijn:

- De potentiële invloed van V&SH op deze uitstoot;
- De risico's die zijn verbonden aan het niet reduceren van deze emissie door bijvoorbeeld conflicten met wet- en regelgeving, mogelijke geschillen/klachten, reputatieschade, financiële risico's of kans op meer CO₂-uitstoot verderop in de keten;
- De kansen die V&SH heeft om deze uitstoot te reduceren door ontwikkelingen en innovaties binnen het bedrijf;
- Het belang dat stakeholders hebben bij een reductie in CO₂-uitstoot op deze activiteit.

Nadat inzicht is verschaft in het werkproces en de inkoopstromen en de daaraan gerelateerde emissies, is op basis van een PMC-analyse bekeken in welke Product Markt Combinatie V&SH het grootste belang heeft om haar scope 3 uitstoot te reduceren. Aan alle categorieën is een score toegekend van 1 tot en met 4 ('te verwaarlozen', 'klein', 'middelgroot', 'groot'). Een optelling van deze scores bepaalt de rangorde van de meest materiële emissies in onderstaande matrix. Om de matrix compact te houden zijn niet alle genoemde categorieën in tabel 3 weergegeven. De complete PMC-matrix en verantwoording vallen in te zien bij de KAM-afdeling van V&SH.

Rapportage: Inventarisatie Meest Materiële Emissies scope 3

Tabel 3: PMC-matrix met de meest materiële emissies van V&SH in scope 3.

PMC's sectoren en activiteiten	Omschrijving van activiteit waarbij CO ₂ vrijkomt	Relatief belang van CO ₂ -belasting van de sector en invloed van de activiteiten		Potentiële invloed van het bedrijf op CO ₂ -uitstoot	Rangorde
		Sector	Activiteiten		
Sleufloze technieken - boring	Aanlanding kabels en leidingen	Groot	Groot	Middelgroot	1
Aanleg van (ondergrondse) kabels & leidingen	(Voorkomen van) graafschades	Middelgroot	Groot	Klein	2
Aanleg van (ondergrondse) kabels & leidingen	Inhuur van materieel inclusief brandstof	Groot	Middelgroot	Middelgroot	3
Aanleg van (ondergrondse) kabels & leidingen	Mobilisatie onderaannemers (personeel & materieel)	Groot	Middelgroot	Middelgroot	4
Aanleg van (ondergrondse) kabels & leidingen	Herstel distributieleiding (relining)	Groot	Groot	Klein	5
Aanleg van (ondergrondse) kabels & leidingen	Mobilisatie materieel	Klein	Te verwaarlozen	Groot	6
Sleufloze technieken - HDDW	Gebruiksfase drinkwaterwinning	Klein	Klein	Middelgroot	7
Engineering	(Beperken) energieverlies gebruiksfase	Groot	Klein	Middelgroot	8
Aanleg van (ondergrondse) kabels & leidingen	Inkoop (circulaire) kabels / leidingen	Middelgroot	Klein	Klein	9

N.B. Bovenstaande matrix geeft de negen meest materiële emissies in scope 3 van V&SH weer. Activiteiten met minder materiële emissies zijn overwogen, maar niet weergegeven. Potentiële risico's en kansen voor V&SH, evenals het belang voor onze stakeholders zijn ook afgewogen bij bepaling van de rangorde in deze matrix. Deze zijn niet weergegeven in tabel 3. De complete PMC-matrix en verantwoording vallen in te zien bij de KAM-afdeling van V&SH.

Externe bronnen

- Adaptie op Ecoinvent emissiefactoren;
- Dubocalc 4.01.1 Rijkswaterstaat;
- Ketenanalyse 'Afvalverwerking' GDF Suez;
- Ketenanalyse 'Relinen versus traditioneel graven' Siers Groep Oldenzaal B.V.;
- CO₂-footprint en bedrijfsspecifieke informatie Blokland B.V.;
- CO₂-footprint en bedrijfsspecifieke informatie KWS Infra B.V.;
- Bedrijfsspecifieke informatie transport & ketenbouw Volker Stevin Materieel B.V.;
- Website Rijksoverheid: bodemrichtlijn;
- Rapportage "Van leegstand naar leeggoed" van De Ruimteregeerders.

Rapportage: Inventarisatie Meest Materiële Emissies scope 3

3.0 KEUZE VOOR DE KETENANALYSES

Uit de PMC-matrix (tabel 3) blijkt dat de grootste kans voor een reductie in scope 3 voor V&SH ligt in het toepassen van alternatieve sleufloze technieken. Waar de afdeling Boringen niet de grootste afdeling is van V&SH, hebben zij wel een voornaam effect op CO₂-reductie in de keten, al dan niet via effecten op werkzaamheden van andere afdelingen van V&SH. Zij leveren een booropening, waar –meestal- door andere partijen een leiding wordt ingetrokken. Hoe de activiteiten van de afdeling Boringen aansluiten bij die van andere partijen, kan dus een substantieel effect hebben op de uitstoot door derden. Hieruit vloeit logisch voor dat een ketenanalyse is opgesteld over één van de vernieuwende boortechnieken, zodat een beter beeld wordt verkregen van het reductiepotentieel. Deze analyse geeft V&SH ook handvaten om betere doelstellingen en maatregelen te formuleren voor CO₂-reductie in scope 3. Deze ketenanalyse (PRM 01-f) is in 2015 opgesteld in samenwerking met een extern deskundige. Over de voortgang wordt gerapporteerd en de ketenanalyse is nog actueel.

De reeds eerder opgestelde ketenanalyse “projectlogistiek” (PRM 01-g) blijkt actueel te zijn en raakt aan zowel de mobilisatie van materieel als aan de mobilisatie van onderaannemers. Op basis van data over 2016 en 2017 is deze activiteit zelfs opgeschoven naar plaats 4 in de matrix (was 6). Dit is met name te wijten aan het toegenomen aandeel van V&SH in deze activiteit ten opzichte van 2015. Wellicht is de mobilisatie van materieel en personeel niet de meest substantiële emissie in scope 3, maar deze activiteiten raken direct aan de emissies van V&SH in scopes 1 en 2. Daarnaast is de mobilisatie van materieel en onderaanneming een belangrijk onderwerp voor onze ketenpartners, opdrachtgevers, overheden en omwonenden in de omgeving van onze projecten. Door een juiste inzet op dit vlak kan V&SH bijdragen aan de levenskwaliteit in het gebied. Voor deze ketenanalyse zijn verscheiden verdiepingsslagen gemaakt en deze ketenanalyse is nog zeer actueel. De voortgang ten opzichte van de ketenanalyses wordt meegenomen in onze periodieke rapportages, te vinden op onze website.

In beide gevallen zijn de onderwerpen geselecteerd op basis van het belang voor onze stakeholders en met name de invloed die V&SH heeft om deze emissies te reduceren. Op andere emissies in scope 3 heeft V&SH een kleinere invloed om een reductie te realiseren. Desondanks zal V&SH ook voor deze scope 3 emissies verschillende reductiemaatregelen overwegen. Deze maatregelen zijn onder andere geformuleerd in het energimanagementprogramma (PRM 01-a).